

Nr. 18, september 1998

Het bestuur nodigt hierbij de leden en donateurs uit tot het bijwonen van de

7e Algemene Ledenvergadering

op donderdag 1 oktober 1998 aanvang 20.00 uur
in de pronkzaal van Museum Hofwijck, Westeinde 2.

De zaal is open om 19.30 uur. Zoals gebruikelijk zal ook deze ledenvergadering in twee gedeelten worden gesplitst. Het gedeelte vóór de pauze is gewijd aan de ledenvergadering.

De agenda luidt als volgt:

1. Opening door de voorzitter, 20.00 uur
2. Vaststelling agenda
3. Verslag 6e Algemene Ledenvergadering van 23 april 1998
4. Mededelingen en ingekomen stukken
5. Goedkeuring van het huishoudelijk reglement (zie bijlage)
6. Afscheid van onze bestuursleden, C.L. van der Leer en J.A. van der Stelt.
7. Verkiezing nieuw bestuurslid, mevr. I.E. van der Beesen
8. Sluiting

Het onlangs goedgekeurde redactiestatuut ligt voor belangstellenden ter inzage.

Het gedeelte na de pauze, ongeveer 21.00 uur, is ook toegankelijk voor een beperkt aantal introducés. De heer Mr. D. Müller, oud-kantonrechter, zal een lezing houden over

'DE VREDE VAN MUNSTER',
een omstreden vrede

Het bestuur zal u verwelkomen met een kopje koffie of thee, in de pauze is er een drankje. Einde van de bijeenkomst ca. 22.15 uur. Personen die onmogelijk op eigen gelegenheid naar het Museum kunnen komen, kunnen gebruik maken van de afhaaldienst. U dient zich dan tijdig te wenden tot mevr. K. van Tuil, tel: 386.76.86.

Namens het bestuur,
K. van Tuil, voorzitter
P.B. den Bakker, secretaris

VAN HET BESTUUR

Nu alle scholen weer zijn begonnen, luiden wij ons LUSTRUMJAAR in. Vijf jaar is nog wel geen indrukwekkend aantal, maar er is voldoende reden met enige tevredenheid op die voorafgaande jaren terug te kijken en vooral..... vooruit te blikken.

Allereerst de actualiteit van de 'grenscorrectieplannen die Voorburgs historie onherstelbaar dreigen aan te tasten. Uw bestuur heeft in overleg met de Archeologische Werkgroep Voorburg een bezwaarschrift aan Gedeputeerde Staten gestuurd. De bezwaren gelden zowel de inhoud als de procedure. Het stuk zal op de komende najaarsvergadering ter inzage liggen.

Op ZATERDAG 12 SEPTEMBER zijn we weer actief op OPEN MONUMENTENDAG. U kunt ons vinden op onze vaste plek op de binnenplaats van het raadhuis, Swaensteijn. Vandaar start ook om 12 uur en om 14 uur evenals verleden jaar een rondleiding over de Algemene Begraafplaats. Verder wordt er op dit moment gewerkt aan de puzzeltocht "Met prinses Marianne door Voorburg". Het themanummer van 'Historisch Voorburg' en de najaarstentoonstelling in museum Swaensteijn zijn gewijd aan de Voorburgse bezittingen van deze excentrieke Oranjetelg.

Waarschijnlijk heeft u al wat tentoonstellingen bezocht rondom de herdenking van de VREDE VAN MUNSTER, bijvoorbeeld de expositie van Terborchs portretten van de ondertekenaars in het Mauritshuis. Als historische vereniging wilden ook wij aan dit begin van onze Nederlandse staat niet stilzwijgend voorbijgaan.

Op DONDERDAG 1 OKTOBER a.s. houdt Mr. D. Müller, oud kantonrechter, daarom een lezing getiteld: 'DE VREDE VAN MUNSTER, een omstreden vrede'. Belangstellenden voor dit onderwerp van buiten onze vereniging zijn - in bescheiden mate vanwege de beschikbare ruimte! - vanaf 21.10 uur welkom in HOFWIJCK. Vooraf is er vanaf 20.15 uur een korte NAJAARSLEDENVERGADERING.

Tijdens deze vergadering zullen we onder meer afscheid moeten nemen van de heren Joop van der Stelt en Kees van der Leer. Beiden stonden aan de wieg van onze vereniging. Joop van der Stelt heeft zich vanaf het begin op voortreffelijke wijze ingezet als secretaris, waarbij het werven van leden en fondsen door hem tot kunst werd verheven. Kees van der Leer heeft zich als bestuurslid, redacteur en schrijver voor ons tijdschrift ingespannen en het mede gemaakt tot wat het nu is. Met spijt zien we hen als bestuurslid vertrekken, al weten we dat we ook in de toekomst altijd een beroep op hen kunnen doen.

Als nieuw bestuurslid stellen we voor: mevrouw Irene E. van der Beesen.

De complete agenda voor die avond vindt u elders in deze Nieuwsbrief.

Op ZATERDAG 10 OKTOBER om 10.30 uur kunnen we bij voldoende belangstelling onder leiding van bekwame gidsen een HOFJESWANDELING DOOR DEN HAAG maken. We beginnen en eindigen bij het GOUDEN HOOFT, Groenmarkt. Duur van de wandeling ongeveer 2 uur. U kunt zich tijdens de vergadering of tot 16 september telefonisch opgeven bij onze tweede secretaris, Wiard Beek (tel. 386 31. 02). De deelname is gratis.

Op ~~VIJFDAG~~ ^{Za} 17 OKTOBER om 16.00 uur vindt in de OUDE KERK de feestelijke opening plaats van de tentoonstelling 'EEN KONINGSDOCHTER OP EEN DORP, Prinses Marianne in Voorburg'. Ook onze leden worden hiervoor uitgenodigd. Noteert u deze datum vast in uw agenda!

Tijdens deze opening zal de auteur, Kees van der Leer, het eerste exemplaar van het themanummer van Historisch Voorburg overhandigen, getiteld: MARIANNE, EEN ORANJEPRINSES, TROUW TOT IN DE DOOD.

Waarom is voor dit onderwerp gekozen?

Precies 150 jaar geleden kwam prinses Marianne naar Voorburg en kocht de buitenplaats RUSTHOF, later gevolgd door de aankopen van de buitens Leeuwensteyn, Noordervliet en Klein Rusthof. Omdat

over de persoon van Marianne al heel veel is gepubliceerd, is de aandacht ditmaal speciaal gericht op haar Voorburgse bezittingen.

Van der Leer ontdekte op Oud-Eikenduinen een grafsteen met een mysterieus opschrift waarin de naam RUSTHOF voorkomt. Dat werd aanleiding tot een intensieve speurtocht, die hem tenslotte leidde naar een tragedie waar prinses Marianne inderdaad bij betrokken bleek.

Naast enkele niet eerder gepubliceerde passages uit dagboeken en correspondentie van hooggeplaatsten met opmerkingen over de prinses, bevat dit nummer ook een ooggetuigeverslag van haar intocht in Voorburg in 1848. De rol die Voorburg speelde in Mariannes bewogen leven en de geschiedenis van haar Voorburgse buitenplaatsen krijgen centrale aandacht in de 'trilogie van een familiedrama'. Bijzondere details over wat er op Rusthof nu werkelijk is gebeurd bij de 'aanslag' op Johannes van Rossum, Mariannes koetsier-secretaris, zijn opgespoord in de teruggevonden processtukken daarover.

Kort samengevat: een lezenswaardig themanummer met meer dan 100 afbeeldingen.

Op DONDERDAG 26 NOVEMBER nodigen we u om 19.30 uur uit voor een BEZOEK AAN DE TENTOONSTELLING "EEN KONINGIN OP EEN DORP".

Om 20.15 uur bent u voor een kopje koffie of thee welkom in een ander historisch monument, de FRANSE KERK. Om 20.30 uur zal daar de VOORDRACHTSKUNSTENARES NEL KARS, die zich specialiseert in historisch solotoneel, laten zien en horen hoe een historische voorstelling ontstaat. Zij is met haar voorstelling KONINGIN SOFIE o.a. te zien geweest in het Tobbetheater. Op dit ogenblik werkt ze aan een voorstelling over prinses Marianne.

U ziet het: een welgevulde lustrumagenda.

Klaartje van Tuil

CONTRIBUTIE 1998

Een klein aantal leden heeft tot nog toe de contributie niet voldaan. Hierbij het verzoek dit alsnog te doen. Het bedrag van fl. 40,00 (fl. 45,00 voor leden buiten Voorburg) kunt u overmaken op girorekening: 288321 t.n.v. penningmeester Historische Vereniging Voorburg. Indien de contributie niet is ontvangen voor 1 oktober, zal toezending van publicaties van de HVV worden gestaakt.

G. Th. Langerak

NIEUWE LEDEN

DORDRECHT

Mevr. D. Klever

RIJSWIJK (Z-H)

Dhr. dr. ir. J.C. Joosten

VOORBURG

Dhr. Ing. J. Gommer

Mevr. J. Kors

Dhr. drs. J. van Straalen

Mevr. R.M.C. de Wilde

VERSLAG VAN DE 6e ALGEMENE LEDENVERGADERING OP 23 APRIL 1998, 20.00 UUR IN MUSEUM HOFWIJCK TE VOORBURG

Aanwezig 25 leden

1. Opening door de voorzitter om 20.05 uur

2. Vaststelling agenda:
Geen veranderingen.

3. Verslag 4e Algemene Ledenvergadering d.d. 17 april 1997

blz 3 punt 5, jaarverslag 1996: M.R. Sarabér wordt M.J. Sarabér.

De heer Bachman informeert naar de correspondentie met de Voorburgse Kunst Stichting. De secretaris vermeldt de gang van zaken. De voorzitter vult aan dat Mevr. Wind de contactpersoon is en ons op de hoogte zal houden. Er wordt geïnformeerd naar de doelstelling van de Voorburgse Kunst Stichting (V.K.S.). De heer Sarabér meldt een uitnodiging van de V.K.S. ontvangen te hebben voor de opening van de nieuwe gemeenteraad. Vervolgens wordt met dank aan de secretaris het verslag goedgekeurd.

4. Najaarsledenvergadering (5e Algemene Ledenvergadering) d.d. 6 nov. 1997. Het verslag wordt ongewijzigd goedgekeurd.

5. Mededelingen

Museum Rijswijk: "Van vindplaats tot vitrine", een greep uit 15 jaar graafwerk van de Archeologische Werkgroep Rijswijk, te zien van 17 april t/m 1 juni 1998.

Stichting Hoekenburg: expositie vervoer, "Van hondenkar tot sneltrein", 25 april t/m 3 mei 1998. Vanaf heden heeft de heer P.B. den Bakker de 1e secretarisfunctie overgenomen van de heer J.A. van der Stelt. De Stichting Stadskinderboerderij Essesteijn heeft een uitnodiging gestuurd om de viering van het 10-jarig bestaan op 30 april 1998 bij te wonen. Om 12.15 uur opent de burgemeester de tentoonstelling 'De geschiedenis van boerderij Essesteijn'. De heer M. Harms heeft intensief gezocht en gespit in de geschiedenis van boerderij Essesteijn. Hij heeft een mooie

overzichts-tentoonstelling weten samen te stellen, aldus het persbericht, uitgegaan van de kinderboerderij. In Museum Swaensteyn is van 26 april t/m 21 juni een overzichts-tentoonstelling van 40 jaar kunstenaarsportretten van Marianne Domnisse te bezichtigen. Er ligt een folder om mee te nemen over "Brieven aan de Toekomst", waarin de richtlijnen voor het maken van de brief op 15 mei 1998 vermeld staan.

6. Jaarverslag 1997

Onder dankzegging aan de secretaris Van der Stelt wordt het jaarverslag ongewijzigd goedgekeurd.

7. Financiële verantwoording 1997 en verslag van de financiële controle-commissie. De penningmeester licht de rekening van baten en lasten toe.

Gevraagd wordt naar de post 'kosten en terug te betalen subsidie': het bedrag is in 1998 teruggestort naar de gemeente behoudens de subsidie van de VSB-bank (fl. 2750,-). De heer de Beer meldt dat fl. 2500,- aan te wenden is voor het lustrum. De heer Scharroo meldt dat de kas-commissie, bestaande uit de heren Mast, Van Gelooven en hemzelf, de rekening van lasten en baten, alsook de balans onderzocht hebben en geconcludeerd hebben dat het financiële overzicht een correct en sluitend beeld geeft van de financiële situatie. Vervolgens wordt de penningmeester onder dankzegging gedechargeerd van zijn taak in 1997.

8. Instellen financiële controlecommissie 1998
De heer Scharroo verlaat de kas-commissie. De voorzitter dankt de heer Scharroo voor zijn diensten en vraagt de vergadering wie de plaats van de heer Scharroo wil innemen. Het blijkt dat mev. H.A.J. Beek-Wirde hiertoe genegen is, waarvoor de voorzitter haar zeer erkentelijk is.

9. Beleidsvoornemens 1998

De voorzitter geeft uitleg over het door het bestuur voorgestane beleid:

a. de voltooiing van het huishoudelijk reglement.

Alhoewel er jaren geen huishoudelijk reglement bestond, meende het bestuur dat het uiterst

nuttig zou zijn om aanvullingen op de statuten in een huishoudelijk reglement vast te leggen. Het huishoudelijk reglement zal in de najaarsledenvergadering van 1998 aan de leden worden voorgelegd.

b. De voltooiing van het redactiestatuut

c. Bekeken zal worden of in het najaar een avond belegd kan worden, samenhangende met het feit dat Prinses Marianne 150 jaar geleden naar Voorburg kwam.

d. M. Harms heeft met medewerking van mevr. Van den Beesen onder auspiciën van de HVV een tentoonstelling in de Stadskinderboerderij Essesteijn ingericht.

e. Het opzetten samen met museum Swaensteyn van een tentoonstelling over de Voorburgse bezittingen van Prinses Marianne.

f. Het ontwerpen van een verzamelband voor de eerste 5 jaar Historisch Voorburg. De voorzitter vraagt aan de ledenvergadering wie zich zou willen inzetten voor het maken van een index voor de eerste vijf jaar van Historisch Voorburg.

g. Er staat een wandeling gepland op 25 april 1998 in het landgoed te Werve in Rijswijk met

uitleg door bestuursleden van de Archeologische Vereniging Rijswijk.

h. Op 13 juni 1998 staat voor de leden een excursie naar Dordrecht op het programma.

10. Begroting 1998

Het fonds zal in de komende vergadering ter sprake komen.

11. De voorzitter sluit om 20.55 uur de vergadering.

Om 21.15 uur wordt de bijeenkomst, waarbij ook leden van de Archeologische Werkgroep Voorburg waren uitgenodigd, hervat. De heer Wilco de Jonge, veldwerkleider van de Archeologische Werkgroep Voorburg geeft aan de hand van dia's een lezing over de archeologische aspecten van het Sijtwendegebied. Een verslag van deze lezing vindt u elders in deze Nieuwsbrief.

De voorzitter sluit om 22.10 uur de bijeenkomst, nadat zij aan de spreker het themanummer van Historisch Voorburg over Constantijn Huygens heeft overhandigd.

Na afloop is er nog een gezellig samenzijn in de keuken onder het genot van een drankje en een hapje.

Tot ziens op 12 september op de binnenplaats van het raadhuis, Swaensteijn.

VERSLAG VAN DE LEZING OVER HET SIJTWENDE-GEBIED DOOR DE HEER W. DE JONGE

De werkgroep telt bijna 60 leden en donateurs. Een twintigtal werkt actief mee. De werkgroep opereert onder de vleugels van de circa 2500 leden tellende landelijke vereniging, de AWN (Archeologische Werkgemeenschap Nederland).

De zoektocht in Sijtwende wordt uitgevoerd in samenwerking met de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek te Amersfoort. Er bestaan goede contacten met de gemeente, de provincie en projectmakelaars. Sijtwende heeft een oppervlakte van 38 hectare. De naam is ontleend aan structuren in dit gebied. De naam Zijdwinde is weer afkomstig van de soortnaam van een bepaald type dijk die als hoofdfunctie niet het keren van de zee, maar de bescherming van lager gelegen streken heeft.

De landscheidingsdijk geeft tegenwoordig nog de grens aan tussen het Hoogheemraadschap van Rijnland en de Hoogheemraadschappen van Delfland en Schieland.

Het oudste deel van de landscheiding, dat dateert uit het einde van de 12e eeuw, begint in de duinen van Wassenaar en loopt dwars door het poldergebied heen.

In het gebied liggen drie strandwallen, waarvan de eerste dateert uit 3000 voor Christus. Het betreft hier plaatsen die relatief dichtbewoond waren.

De lokale legende wil, dat in het meest oostelijke deel van het ambacht Voorburg een Romeinse nederzetting, een grafheuvel en zelfs een fortificatie zouden hebben gelegen.

De naam "de Elsberg" komt naar voren. De belangrijkste bron blijkt te liggen in de tekst van een boek van Simon van Leeuwen uit 1667.

Hieruit kan begrepen worden:

De Elsberg was een zandheuvel, veel groter dan een voormalige grafheuvel en lag niet ver van het huidige Oosteinde.

Op de Elsberg werden Romeinse munten aangetroffen (2e eeuw na Chr.). Maar de locatie kan nog niet exact worden aangegeven.

Voor het onderzoek in het Sijtwende-gebied werden totaal 20 proefsleuven door de strandwallen aangebracht. Voorts zijn boringen tot 6 meter diepte in dat gebied uitgevoerd. De boringen hebben echter meer geologische dan archeologische informatie opgeleverd.

In de 19e eeuw is in Sijtwende veel gedumpt. Bij de landscheidingsdijk zijn veel pijpenkoppen, afkomstig uit Gouda, Utrecht en Gorcum gevonden. De pijpen zijn uit de 17e, maar vooral uit de 18e en 19e eeuw afkomstig.

Er zijn ongeveer 90 duiten gevonden, gedateerd begin 17e en 18e eeuw. Zij komen uit alle delen van het land, zelfs uit Friesland. Voorts zijn er blok- en schijfgewichten en textielloodjes naar boven gekomen.

De uiteindelijke conclusie luidt dat tot op dit moment vele kleinoden gevonden zijn, maar hoofdstructuren zijn helaas niet blootgelegd. Twee gebieden moeten nog onderzocht worden.

De voorzitter dankt de heer de Jonge voor zijn buitengewoon interessante lezing en wenst de werkgroep goede tijden toe.